

čajo. Zmešnjava in nesreča bi bila še večja. **Zato pa denarni zavodi izplačujejo toliko, kolikor od dolžnikov dobijo.** Niso torej krivi denarni zavodi, ako nimajo vsega denarja za vse vlagatelje takoj na razpolago. Denar je kljub temu varno naložen, ker so ga dolžni dolžniki, ki imajo posestva ali poroke — plačniki; če tudi ga denarni zavod nima v svoji blagajni, da bi ti ga takoj odštel.

Kdo je torej kriv teh težkih denarnih razmer?

Tega niso krivi denarni zavodi, pač pa so krivi oni ljudje, ki brez potrebe denar doma skrivajo. Poznamo v Mariboru eno samo hišo, kjer so prebivalci dali 1 in pol milijona dinarjev zavarovati proti vltomu. Pri oni veliki nesreči v Zagrebu, kjer je film eksplodiral, je enemu samemu stanovalcu zgorelo en milijon dinarjev v gotovini. Torej ljudje imajo denar doma, trgovini pa ga manjka, manjka ga državi, da ne more vršiti vseh dolžnosti kot sicer, manjka ga vsem, ki živijo od tedna do tedna, od meseca do meseca, vsem revnejšim. **Bogataši, ki imajo denar doma, so krivi teh težkih denarnih razmer.**

Ali bi mogli te ljudi prisiliti, da dajo denar v denarne zavode? To je trenutno nemogoče, ni pa izključeno za vedno. Toda eno pa povemo: Sami sebe bodo kaznovali, kateri sedaj denar skrivajo! Kakšna bo kazen, bodo že videli!

Prosimo zato vse, naj mirno in trezno premislijo izjavo finančnega ministra in naše izvajanje ter naj se po tem ravnaajo.

Gospodarska zadruga v Ormožu je imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 24. aprila. Iz poročila načelstva posnemamo, da je bilo delovanje zadruge v letu 1931 z ozirom na hudo krizo, ki tlači posebno kmečki stan, zelo povoljno. Bilanca izkazuje za približno 1.400.000 Din večji promet kakor prejšnje leto ter je pristopilo tudi čez 40 novih članov. Gotovim krogom ta aktivnost zadruge seveda ni pogodu in so vsled tega neprestano tožarili zadruge na sresko načelstvo, katero jo je končno pozvalo, naj odjavi obrt. Občni zbor je sklenil, da se tej zahtevi ustreže ter bodo s tem prenehale vse obveznosti zadruge napram trgovskemu gremiju. Seveda pa se bo smelo prodajati sedaj še posebno izključno le članom in se vsled tega priporoča vsem, ki še niso člani zadruge, da pristopijo. Člani, ki nakupujejo stalno vse svoje potrebščine v zadruzi, dobe ob koncu leta 2% dividendo. Tako so dobili ob koncu leta 1931 mnogi člani za do 150 Din blaga po svoji izbiri zastonj. Delež znaša le dva in pol dinarja ter je tako pristop vsakomur omogočen.

Gramozne dražbe v Ptuj. Po sreském cestnem odboru Ptuj se bo oddala dražbenim potom dobava gramoz za banovinske, subvencionirane in kolodvorske dovozne ceste, in sicer: v ponedeljek, dne 23. majnika 1932 ob pol 9. uri v pisarni sreskega cestnega odbora v Ptuj za ceste v ptujskem okraju, levi breg Drave, v torek, dne 24. majnika 1932 ob pol 9. uri istotam za ceste v ptujskem okraju, desni breg Drave, v sredo, dne 25. majnika 1932 ob 8. uri v dvorani pri Skorčiču v Ormožu za vse ceste v ormoškem okraju. — Podrobni pogoji za te dražbe so razvidni pri sreském cestnem odboru v Ptuj pred dražbo in na dan dražbe. — Pripomni se, da se bo dražbalo skupaj delo, dobava in vožnja gramoz po vsod, kjer nima cestni odbor svojih prodnih jam. — Do določenega dneva in ure se bodo sprejemale tudi pismene ponudbe, ki pa morajo biti kolikovane s 100 Din. — Vsak ponudnik mora položiti pred dražbo 10% kavicijo v gotovini, hranilni knjižici ali v vrednostnih papirjih ter podpisati dražbene pogoje. Vsa pojasnila daje sreski cestni odbor Ptuj.

Št. Janž pri Velenju. Sadjarska podružnica v Št. Janžu pri Velenju beleži v svoji zgodovini 24. april kot svetel in razveseljav dan. Prišel je med nas strokovnjak, kakor je g. M. Levstik, izkušen sadjar in vnet pobornik za sadjarsko organizacijo. V zelo poljudni in pri-

kupljeni obliki je razpršil oblake predsodkov in nezaupanja, ki še vedno ogrožajo naš sadjarski napredek in priporočal za naš kraj posebno pripravne sorte jablan, hrušek, sliv in breskev. Na praktičnem vzgledu je pokazal na bogat in še dolgo neizčrpljiv vir dohodkov, ki jih umno sadjarstvo odpira kmetekemu gospodarstvu. Zlasti v današnji krizi, ko smo na take dohodke tako zelo navezani. Umnega sadjarstva pa se je treba učiti po knjigah, listu »Sadjar in vrtinar« in organizaciji, ki je vsem na razpolago. Mnogoštevilni navzoči so z veliko pozornostjo sledili lepim izvajanjem gospoda predavatelja. Najbolj veselo in živo pa je bilo, ko so se delili »odpustki« v obliki cepičev, kjer so seveda najmlajši sadjarji prišli najbolj na svoj račun. Najlepša zahvala g. Levstiku za veliki trud in lepo predavanje, mi pa se ravnajmo po njegovih dobrohotnih navodilih in stopajmo v vrsto umnih sadjarjev in v krog sadjarske podružnice.

*

Gospodarska vprašanja in odgovori.

Kako zavarujem koruzo, da je vrane ne bodo vlekli iz zemlje, ko skali. Namočite zrnje v miniju, to je v barvilo, ki ga dobite v vsaki trgovini z železom. Vzemite v ta namen na 1 kg minija pol kg firneža. Namočeno zrnje je treba pred setvijo popolnoma posušiti, kar traja več dni. Ker pa minij vendar ne odžene popolnoma vran od koruze, je najbolje, da jo nekaj dni potem ko skali in ko jo vrane najbolj vlečejo iz zemlje, zastražite, in to zlasti v ranih jutranjih urah. Če jo sejete dosti globoko, vidijo vrane, da je ne morejo spraviti iz zemlje in jo nehajo klijavati. **Kako obvarujem koruzo snetljivosti,** ki mi je lani uničila eno četrtno pridelka? Koruzno snetljivost boste zatrli edino s tem, da sproti porežete vse bule in izrastke, ki se razvijajo na storžih, na metlici in na listih, in sicer tako, da nič ne ostane na rastlini. To treba opraviti takoj ko opazite snetljive izrastke ali vsaj predno se razpočijo. Porezane bule in izrastke skrbno zbirajte in gletajte, da ničesar ne raztresete po njivi ter jih sežgite ali kako drugače uničite.

En uspeh —

a 100 razočaranj.

Severna ameriška Kanada je danes največja privlačna sila za vse one, ki bi radi obogateli na brzo roko. Tamkaj pač ponuja zemlja zlato zaklade. Do bogastva pa ni mogoče brez truda in je predpogoj za dvig zlatih zakladov težko delo in tolikokrat je dolgotrajno iskanje zaman. Le redki so oni otroci sreče, kateri zadenejo na večje zaloge zlata.

V kanadskem okolišču Klondyke se je iskalec zlata naveličal brezuspešnega brodenja po zemlji in je iskal onega bedaka, ki bi mu odkupil domnevano zlato polje. Ni mogel naleteti na nikogar, ki bi ga bil odrešil. V eni krčmi pa

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

20

(Dalje.)

Od istega navdušenja, mnogobrojne udeležbe, spokornega duha in zavesti uslišanja kakor zagorska procesija je bila spremljana tudi naslednja na stare Gore nad Podsredo k žalostni Materi. Od zgodaj zjutraj do poldne je drsala večina romarjev od Bistrice na Goro po golih kolenih — po ostrem kamenju. Tudi tukaj pri žalostni Materi sta bili dve pridigi. V svetišču se je spominjal v ognjevitih besedah podsreški g. vikar poleg sedmerih bolečin Matere božje kmečke junakinje, poosebljenega krščanskega usmiljenja Eme, ki je klečala ihte v spokorni obleki iz hodnega platna pred velikim oltarjem. Romarji so jo že itak častili kot angela v človeški podobi, na pridigarjev poziv so jo dvignili, jo nosili krog po cerkvi in šli z njo venkaj med množico, da je lahko vsakdo videl, kaj da zmore samo ena Bogu prav vdana duša!

Ko je obhajal Emo škof, je oznanil duhovnik, da bo napravila samaritanka Ema pred Bogom, pred Marijo, škofom in nabito polno cerkvijo sveto obljubo. Ako bo izprosila gorska Mati božja pri Bogu milost ublaženja pomanjkanja in ozdravljenj od kuge, se zavezuje Ema z najsvetejšo prisego na sv. evangelij, da bo branila sv. vero tudi z oboroženo roko proti nevernikom. Obred slovesne obljube je bil tako ganljiv, veličasten in pomenljiv, da ni bilo med zbranimi nobenega dvomljivca: Marija bo pomagala! Narod bo nasičen in ozdravljen najhujšega zla — kuge!

Romarji so prebili noč v svetišču in pod milim nebom, da so se še udeležili zaključne procesije na Goro nad Št. Petrom v Leskovcu k rojstvu Marije Device. Ta zadnji prošnji spreved je že bil zahvalna pesem, da se je izkazala Marija kot pomoč kristjanov in zdravje bolnikov. Škof je zapel po sv. daritvi zahvalnico in je podelil nadpastirski blagoslov, prepričan iz dna srca, da je posredovala Marija spravo med narodom in nebom, ki bo te nesrečne kraje odslej blagoslavljal.

Romanja so bila zaključena. Tolažbe nebeške

Na gnoj ali kompost jih ne smete metati, da ne pridejo nazaj v zemljo, ker bi čez več let, ko pride na njivo zopet koruza, na novo povzročali snetljivost. Šele v nekaj letih, ko boste vse njive na ta način temeljito očistili, boste pregnali ali vsaj omejili to bolezen. Vsako leto imam velike snetljive kornuže, dasi imam seme lepo odbrano in na suhem spravljeno. Kako bi to preprečil? Ker se glivica, ki povzroča to bolezen, ne prenaša s semenom iz leta v leto, ampak živi v zemlji, zato vam nič ne pomaga, če imate zdravo in dobro posušeno seme. Zadržajte to snet, kakor je bilo opisano v prejšnjem odgovoru. Ali naj potrosim pepel »svetlega« (rujavega) premoga na moker ali na suh travnik? Če bi škodoval, bi ga vrgel raje v smetišče. Lesni pepel je dobro in veliko vredno gnojilo; premogov pepel (tudi rujavega premoga) sicer ni naravnost škodljiv, je pa malo vreden, ker nima skoro nič rastlinskih hranilnih snovi, tako da je za travnike popolnoma brez pomena. Porabiti se da kvečjemu na njivi, kjer je težka zemlja, da jo nekoliko rahlija. Kakšno umetno gnojilo bi bilo za travnik v suhi slatinski legi? Koliko bi ga bilo treba za en oral, koliko stane in kje ga je najbolje naročiti? Glejte odgovor na enako vprašanje v 15. letošnji številki.

Nekaj, kar je lepo in nič ne stane.

(Nadaljevanje.)

Ko si opravila snaženje v podstrešju, loti se sobe. Soho temeljito snažiš tako: Omare odmakneš od stene, slike snameš s stene, zavese morajo z oken, ne le po tleh, tudi po opravi je treba ves prah zbrisati. Tla in okna ter vrata umijemo z navadno ali krompirjevo vodo. Pohištva po polirani strani nikar ne ribaj s toplo vodo, naredi si mešanico iz vode, lanenega olja in malo špirita. Volneno krpo namoči in s tem obriši pohištvo. Tla seveda lahko ribaš tudi z

milom. Ako opaziš za robom tal kake luknje, sedaj je čas, da jih zadelaš, in sicer z lesenimi dostavki.

Prah začnemo brisati z mehko cunjjo. Pajčevino ometemo seveda preje kot pobrišemo prah. Metla pa mora biti snažna, sicer se stena zamaže. Ne segaj z metlo v kot, če tam visijo slike in lahko vse skupaj doli vržeš, kar se ti je gotovo že zgodilo.

Podobe, ki imajo šipe, osnažiš z mokro cunjjo, pazi pa, da ti voda ne teče za les. One podobe, ki so brez šipe, z mokrim ne snaži. Okna zelo lepo osnažiš najprej z mokrim in sušiš s suhim časopisnim papirjem. Šip ne umivaj, kadar solnce sije nanje, ne bodo lepe. Svetilka nad mizo naj ne bo okajena in od muh onesnažena. Brončiraš lahko sama, v trgovini si kupi za malenkost srebrne bronce. Kljube in pri pohištvu ročaje snažiš kakor držaje pri svetilki.

Kjer spiš, naj bo še posebno vse snažno, saj se sicer iz nesnage ravno med tem, ko si hočeš v spanju zdravja načrpati, lahko bliža tebi in tvojim bolezen.

Pri tem temeljitem snaženju nesi ne le posteljnino, ampak tudi posteljo ven ter jo zričaj. Nočne omarice in umivalnike je tudi na svežem zraku pustiti, da se poribani dobro osušijo.

Snaženje po sobah še gre hitro in tudi za nekaj časa izda. Toda kuhinja, kjer se gospodinja vsaki dan vrti in dela kot mravlja, kuhinja, ta napravlja posla, ako gospodinja hoče, da bo snaga v kuhinji. Tu je namreč največ sovražnikov snage. Je dim, so drva, so jedila, je treba pomivati, za ostanki stikajo razne »domače živali« kakor grili in muhe itd. Potem pa pridejo še vsi domači v kuhinjo, pa ti nanosijo blata, se naslanjajo na vseh krajih. Kako bo tukaj mogoče snažiti? O tem pa prihodnjič, da ne boš danes preveč obupala!

Kako uporabljam kurji gnoj? Kurji gnoj je zelo močan, zato ga smeš uporabljati samo v malih plasteh, ne na debelo. Najbolje napraviš, ako ga posu-

šiš poleti in ga zmešaš z vodo za zalivanje.

Gnojnico dobro razredči, predno jo uporabljaš. Najbolje, ako jo pustiš en dan zmešano z vodo in potem šele uporabljaš.

Pokončavaj hrošče! Letos je zopet polno hroščev. Škodo delajo, da je jo! Drevo otresi zjutraj, spravi hrošče skupaj, polij jih z vrelo vodo, nato jih pusti kokošim in svinjam za hrano.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 7. maja so pripeljali špeharji 33 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10 do 11 Din, špeh tudi po 10 do 11 Din. Kmetje so pripeljali 24 voz sena po 85 do 110 Din, tri vozove otave po 85 do 95 Din, šest voz slame po 65 do 70 Din, 23 voz krompirja po 1.50 do 2 Din, 20 vreč čebule po 5.50 do 6 Din (česen po 10 do 12 Din). Pšenica 1.75 do 2 Din, rž 1.75, ječmen 1.50, oves 1.25 do 1.50 Din, kornuza 1.25 do 1.50 proso 1.50 do 2 Din, ajda 1.50, fižol 2 do 4 Din, grah 12 Din. Kokoš 25 do 35 Din, puran 50 do 80 Din. Domačih zajčkov je bilo 36 (po 5 do 30 Din), 26 kozličkov (po 40 do 80 Din), dva jagnjeta (po 80 do 100 Din), tri ovce (90 do 125 Din). Nadalje je bilo 70 sadnih drevesc in 400 komadov trt. Celi orehi 5.50 do 6 Din, luščeni 16 do 18 Din. Hren 8 do 10 Din, karfižola 8 do 15 Din, kisle zelje 3 do 4 Din, kisle repa 2 Din. Glavnata solata 1 do 3 Din, gobe 1 Din, jabolka 8 do 10 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 24 do 30 Din. Jajca 0.50 do 0.75, špargel 6 do 8, med 14 do 20 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 6. maja tega leta je bilo pripeljanih 313 svinj in dva kozlička; cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 50 do 75 Din; 7 do 9 tednov stari 80 do 115 Din; 3 do 4 mesece stari 150 do 250 Din; 5 do 7 mesecev stari 300 do 350 Din; 8 do 10 mesecev stari 400 do 450 Din; eno leto stari 500 do 650 Din; 1 kg žive teže so prodajali po Din 5.— do 6.50; 1 kg mrtve teže pa po Din 8.50 do 9.—. Prodanih je bilo 236 svinj.

*

matere prežeti verniki so se razšli v zavesti: Marija je že pomagala! Nikogar ni več skrbelo pomankanje, nikdo se ni več bal okuženca. In ta trdna vera v podarjeno nebeško odpomoč, kako je dvignila in okrepčala obupani narod! Krščansko usmiljenje se je vzbudilo v srcih vseh, se pokazalo na zunaj v pravem bratstvu. Marija, vsem revežem odprte grajske zaloge in ljudska na ljubezen pozidana samopomoč je prepodila lakoto in kugo. Spomlad leta 1579. se je prismebljala v te kraje s solnčno toploto, s preobilnim cvetjem in Marija je pomagala skesanemu in Cerкви zvestemu slovenskemu narodu.

Krškega škofa je klicala kmalu po tako priščno opravljenih procesijah dolžnost v svojo škofijo. Pred slovesom je naročil vsem svojim oskrbnikom skrb za pomoč gladnemu narodu med zimo. Odhajal je iz Bistriške doline kot oče, katerega so spremljali hvaležni otroci z Emo na čelu do št. Jurja, kjer so prejeli njegov zadnji blagoslov. Blagi vladika je pozneje večkrat povdarjal v najimenoitnejših družbah, da je pridobila

njegova duša v kužnem letu 1578. več, kakor če bi bil romal v sv. deželo in se bojeval tamkaj z neverniki z mečem za posest sv. krajev. Le med lakoto in kugo je okušal sladkost dejanskega usmiljenja, zaupanja v Boga ter v Marijo in resnične hvaležnosti priprostega naroda!

Kaj pa Pištelakova Ema, ta rešilni angel iz lakote in kuge? Trdno je verjela, da bo narodu v pomoč dejansko usmiljenje in Marijina priprošnja. Kot prava spokornica se je udeleževala prošnih procesij. Rahločutna vest jej je očitala, da je pripomogla nekoliko tudi njena radovednost, da je bila prenešana črna morilka iz Hrvaške na Pilštajn. Belaku bi bila prav lahko zabranila usodepolni izvid, a ga je še celo preskrbela z mesom in vinom na pot. Zavest vsaj delne krivde na okuženju jej je narekovala svetniško neustrašenost v skrbi za okužence. Dneve in noči je bila dolga časa edini angel v človeški podobi, ki se je upal med smrti zapisane s tolažilno besedo in z milodari. Resnična ljubezen do trpečega bližnjega jej je vlivala moč, da je prezirala vsako nevarnost okuženja in da ni omagala pod telesnimi napor. Nad

je konečno naletel na Šveda, katerega je začel pripravljati na kup z žganjem. V pijanosti je podpisal šved kupno pogodbo, s katero se je zavezal, da bo izplačal iskalcu zlata osem sto dolarjev za zlato polje. Šved je kupnino tudi resnično naštel; ko se je pa zjutraj streznil, je skušal pogodbo razveljaviti, kar se mu pa ni posrečilo, ker jo je bil prodajalec že popihal. Švedu ni preostalo drugega, kakor da je obdržal kupljeno zemljišče. Izposodil si je nekaj denarja, da je lahko pričel z delom in se je podal navzgor ob reki, da bi pregledal svojo posest. S pregledom ni bil nič kaj zadovoljen, pa se je le lotil dela, ki mu je

Vžgi v nas ogenj svoje ljubezni . . .

(Binkošne misli o dobrodelnosti.)

»Glejte, kako se ljubijo med seboj, ne le z besedami, marveč v dejanju in resnici!« — tako so kazali ljudje na prve kristjane, ko so z gorečnostjo vršili dela krščanske ljubezni.

Dejanska, požrtvovalna, nesebična ljubezen mora tudi danes biti znak, po katerem nas mora svet spoznavati kot Kristusove učence. Dela usmiljenja morajo biti naši zagovorniki pred brezbožnim svetom. Če bomo bogati na dobrih delih, bodo besede nepotrebne.

»Ljubi svojega bližnjega ko samega sebe!« — je zapovedal Kristus.

»Blagor usmiljenim, ker bodo usmiljenje dosegli!« — je dejal na gori.

»Karkoli boste storili enemu teh najmanjših, ki v me verujejo, ste meni storili!« — je naglašal ob drugi priliki.

Vsi ti in še mnogi drugi izreki Kristusovi nas uče in nam nalagajo dolžnost, da po svojih močeh naklanjamo dela ljubezni vsakemu, ki jih je potreben in trpi kakršnokoli pomanjkanje.

Potreba po nesebičnih delih usmiljenja že dolgo dolgo ni bila tako velika, kakor je danes... Koliko je brezposelnih, ki čisto nimajo niti koščka kruha! Koliko je beračev, ki onemogli blodijo po cestah in gladi umirajo! Koliko je bolnih, katerim nihče ne nudi pomoči in tolažbe! Koliko je otrok-sirot, za katere nikdo ne skrbi! Koliko je grešnikov, ki tavajo na poti pogube in jim nikdo ne pokaže prave poti. Z eno besedo: koliko je lačnih, žejnih, nagih, bolnih (na duši in telesu), koliko sirot, ki so potrebne našega usmiljenja!

Kaj storiti?

Pomagati! In sicer takoj!

Vsak naj pomaga po svoji moči! En bo lahko pogrešal kak dinar, drugi košček kruha, tretji kos obleke, četrti poleno drv, peti bo lahko sprejel brezdomca pod streho, šesti kakkega osirotelega otroka za svojega, sedmi bo imel priliko, da obišče bolnika ali skuša spraviti na pravo pot kakkega grešnika itd. itd. Dan za dnem se nam nudi tisoč prilik, da pomagamo bližnjemu.

Pomaga naj vsak sam in tudi druge vzpodbuja k delom usmiljenja. Več ljudi več pre-

more. Po vaseh, trgih in mestih se naj zberejo ljudje, ki se bodo delu usmiljenja posebej posvetili. Eni bodo skrbeli za gladne, drugi obiskovali bolnike, tretji bodo imeli skrb za sirote, četrti bodo verski apostoli itd. Da bo mogoče vsakemu pomagati, se naj napravi seznam vseh pomoči potrebnih.

Žene in dekleta! Zlasti ve morate biti angeli usmiljenja. Bog vam je dal nežno srce, ne zapirajte ga bednim, pomoči potrebnim!

Na sodni dan bo Kristus dejal: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, k vam je pripravljeno od začetka sveta! Zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti; popotnik sem bil in ste me sprejeli; nag sem bil in ste me oblekli; v ječi sem bil in ste prišli k meni...«

Potrudimo se, da bodo te besede voljale tudi nami!

Kolenc Franc, tajnik K. A. v Mariboru.

Režiserski in maskerski tečaj Prosvetne zveze v Mariboru. V dnevih 22. in 23. maja (nedelja in ponedeljek) bo v Mariboru, v dvorani Prosvetne zveze, režiserski in maskerski tečaj za vodje naših podeželskih odrov, ki delujejo bodisi samostojno, bodisi v okviru Prosvetnih društev. Že večkrat so člani naših društev izrazili željo po takem tečaju. Tečaj se prične v nedeljo, dne 22. maja ob 10. uri in se zaključuje v ponedeljek ob 15. uri. Organizacija tečaja je v rokah Ljudskega odra v Mariboru in Fantovske podzveze. Zagotovljeno je sodelovanje naših najboljših poznavalcev drame in oderske režije in bo pomenjal tečaj za našo odersko prosveto nedvomno velik korak na boljše. Gre predvsem za to, da bodo znali naši podeželski odri nuditi ljudstvu dobro igro, dobro igralsko in vsebinsko. Zato bi naj v bodoče skrbel predvsem Ljudski oder v Mariboru, ki želi ob priliki tečaja navezati tesnejše stike z našimi odri in storiti vse, da dobi oderska umetnost v naši prosveti mesto, ki ji gre. Prosvetna društva bodo sprejela posebna vabila z natančnim sporedom te-

čaja in statistično poilo, ki naj jo izpolnijo vrnejo, oziroma prinesejo na tečaj. Prijave lahko pošljete takoj na naslov Prosvetne zveze v Mariboru. Za prenočišča bo preskrbljeno. — Prosvetni pozdravi!

Zgornja Poljskava. Naše izobraževalno društvo »Skala« proslavi na binkošni ponedeljek, dne 16. maja, desetletnico svoje ustanovitve. Ob tej priliki priredi popoldan po večernicah ob 3. uri v društvenem domu pri Rečniku lepo ljudsko igro »Pri vaški kapelici« v treh dejanjih. Sodelujeta tudi pevski in tamburaški zbor. Prosimo sosedna društva, da ta dan svoje prireditve preložijo in naj pridejo v obilnem številu k proslavi naše desetletnice. Pridite vsi prijatelji in sosedje ta dan na našo lepo Zgornjo Polskavo. Ne bo vam žal.

St. Janž na Dravskem polju. Na binkošni ponedeljek, dne 16. maja priredi tučajšnje bralno društvo ob 3. uri popoldne v društvenem domu zelo zanimivo ljudsko igro »Mala pevka«. Med odmorom petje in godba domačih godbenikov, ki nastopijo prvič na odru. Kdor želi pošteno zabavo, naj pride! K obilni udeležbi vabi odbor!

Gornja Sv. Kungota. Na binkoštno nedeljo popoldne ob 3. uri proslavi katoliško prosvetno društvo v društvenih prostorih 60 letnico našega velikega zaslužnega moža dr. Antona Korošca s pestrim sporedom. Pridite v mogočnem številu, da izkažemo g. dr. Korošču zaslužno priznanje za nadčloveška dela, ki jih je storil za naš narod.

Prošnja vsem, ki so dobre volje... Dan za dnem slišimo o pobojih in pretepih, porojenih iz alkohola in pijanosti, vršijo se posvetovanja, kako odpraviti to zlo iz naroda, vendar vse brez vidnega uspeha. Pozablja se, da ne zadostuje samo ruvati plevel, treba je tudi prazen prostor zasaditi z zlahnejšo rastlino. Podpisano društvo smatra za sveto dolžnost zatirati to zlo na našem narodnem telesu. Zatirati zlo, gojiti dobro. Mesto pohajkovanja in pijančevanja nuditi mladini torišče za boljše in plodnosnejše udejstvovanje, nuditi ji pouk in zabavo. Snuje se pod okriljem društva poseben odsek, nekakšna ljudska univerza, kateri bi naj organiziral redna predavanja, dvakrat ali vsaj enkrat mesečno v prosvetnem domu na Polzeli. Predavanja bi bila različna, poučna, zabavna, potopisna itd. Trajala

vrгло nad 1 milijon dolarjev zlata. O milijonski zlati najdbi se prvotnemu posestniku niti sanjalo ni!

Nek drug iskalec zlata v Klondyke je prodal svojo posest za nekaj funtov tobaka in par kilogramov konzerv. Kupec je pa zadel kmalu za tem na zlato, ki mu je vrгло tisoče in tisoče dolarjev. Večinoma so pa ta usodopolna stikanja za zlatom brezuspešna. Ubogi izseljenec je zadovoljen, če je naletel v enem dnevu na toliko zlata, da izkupi zanj vsaj en dolar. Ako pa najdejo iskaleci zlata nekaj več, potem se pa pije ter raja in to že imenujejo izredno srečo. Kljub temu pa se

lakoto in kugo je zmagalo njeno usmiljeno srce. Niti ta zmaga jej ni bila dovolj! Slovesno je obljubila, da bo storila v zahvalo nekaj izredno velikega ob prvi priliki, ki se bo ponudila. Narod ji je bil daleč — daleč naokrog hvaležen, ji je pripisoval svetniško moč in jo nazival rešilnega angela. Zaslužena zahvalna pesem jo je napravila še bolj skromno in ponižno. Bolj ko so jo ljudje proslavljali in se jej zahvaljevali, tem glasneje in s tim večjim povdankom je pripisovala rešenje iz najhujšega zla Marijini priprošnji in je vzpodbujala rojake k stanovitosti v pokori in k ljubezni do Boga in do bližnjega. Nebo jej je obilno blagoslovljalo za prihodnost: domačijo, imetje in posest v vsakem oziru. Njena hiša pa je bila tudi zanj na stečaj odprta revežem, tolažbe in nasvetov potrebnim.

Gospod in kmet sta občudovala svetniško junakinjo in dobrotnico. Nobenemu ni prišlo na um, da bi jo bil upal prošiti za roko. Slišali so jo večkrat naglašati, da je in bo ostala do smrti nevesta v Celju po nedolžnem obglavljenega kmečkega kapitana Payla. Ljudje so govorili in bili uverje-

ni, da se je zaobljubila žalostni Materi božji na starih Gorah v upu na nebeško pomoč z vednim devištvom.

Leto 1579 je bilo eno najbolj bogatih na polju in po vinogradih. Izginilo je pomanjkanje in z njim vred tudi kuga. Tega leta so zopet oživel: sejmi, božja pota, cerkvena proščenja in ljudje so se upali eden do drugega. Sedaj se je šele videlo, kako strašno je gospodovala kuga tudi po štajerski strani. Navedem v naslednjem le nekaj najbolj kričečih vzgledov:

Vasi tik ob Sotli: Imeno in Prelasko sta bili glede prebivalstva zdesetkovani. Sedanja vas Sedlarjevo se je imenovala v letu kuge še Razdrto. Tukaj je izumrlo vse. Vsakdo se je ogibal daleč na okrog in dolgo časa popolnega smrtnega razdejanja in uničenja.

Posluhnimo še, kaj pravi več sto let stari ljudski glas glede sedanje vasi Sedlarjevo: Leto lakote in kuge 1578 je bilo za celo Hrvatsko in Slavonijo mnogo usodnejše nego za štajerske spodnje kraje. Krdelo v Slavonijo vpadlih bosanskih Turčinov je zalezla kuga baš na roparskem

bi eno uro in pol, nazadnje vedno debata. Vstop vsakemu popolnoma prost. Imamo lepo dvorano v novem prosvetnem domu, v središču gornjega dela Savinjske doline. Ugodne zveze na vse strani, tudi ljudje so, ki bi radi poslušali predavanja, manjka nam samo predavateljev. Obračamo se tem potom z vlijudno prošnjo na vse, ki bi bili pripravljeni prevzeti eno ali več predavanj ter prinesli tako majhen dar narodu na oltar. Predavanja bi bila vedno ob nedeljah popoldan z začetkom ob 3. uri. Par besed na dopisnici, snov predavanja in čas, ki bi bil predavatelju najljubši. Na besede dejanja naj govori! Katoliško prosvetno društvo na Polzeli.

Središče ob Dravi. Dne 11. maja v sredo zvečer zakurimo kres, ker je predvečer 60 letnice g. dr. Antona Koroša. Blizu kraja, kjer je leta 1926 govoril velikim množicam ob priliki blagoslovitve orlovskega prapora, bo razsvetlila večerno ozračje nekaj raket, da se vsi hvaležno spomnimo zaslužnega moža. Javna proslava 60 letnice bo dne 22. tega meseca po večernicah v Društvenem domu. Pridite v tako obilnem številu ko tekrat, ko je naš veliki voditelj sam prišel v Središče. Prepričali se boste, da mož našo hvaležnost zasluži. Vstopnine ni nobene. — Dne 15. maja, na Binkošti, po večernicah je v Društvenem domu po večernicah materinska proslava. Letos bo govoril g. profesor Bogovič iz Maribora. Matere in drugi, pridite! Zelo pester spored in matere tudi zaslužio vse naše pozornosti in hvaležnosti.

Gornja Radgona. Letos smo obhajali na praznik Vnebohoda materinski dan na poseben način. Po primernem uvodnem govoru se je dekliska zveza po svoji navdušeni predsedniči znova posvetila presv. Srcu Jezusovemu, nakar je zadonela iz mladih grl vedno lepa pesem: Do nebes naj se razlega... Že par tednov se je govorilo po vsej župniji, da se pripravljajo za ta dan neka čisto nova, iz slovaškega prevedena igra »Zlato srce«. Iz vabil je bilo razvidno, da nastopi v čarobni igri kraljevič, začaran v črnega ptiča, ki straži studenec žive in mrtve vode. Kraljeva hčerka, ki pride po živo vodo za svojega očeta, ki je po hudobiji njene mačehe pil mrtvo vodo in tako zapadel smrti — sicer dobi žive vode, pa pod pogojem, da se mu zaroči. Hudobno mačehe razkrinka črni ptič, ki pride na kraljev dvor in

se spremeni v lepega kraljeviča, hudobna mačehe pa postane grda sova, in kralj blagoslovi svojo hčerko in njenega ženina. V prvem dejanju se dogovorijo otroci dveh družin, da uprizorijo za materinski dan to pravljico, ki tvori drugo dejanje s spremembo. V tretjem dejanju obdarijo dve siroti z izkupičkom te igre, nakar se vsi zahvalijo Bogu za prejete darove. Igra je polna živahnih prizorov in kakor naša za materinski dan. Vsi igralci so po končanem trudu čutili v svojem srcu zadoščenje, da je njih nastop ugajal mnogoštevilnemu občinstvu, ki je navdušeno sledilo poteku igre. Otroci ne bodo pozabili kmalu tistih dveh malih porednežev, ki sta divjala po sobi in vse pojedla, kar je bilo na mizi. In požrtvovalna Rožica! Kako je revica trepetala pred strašnim ptičem, ki je strogo zahteval, da se mu mora zaročiti, ako hoče dobiti žive vode! In hudobna Zula, kako strašna je bila, ko je hotela Rožico zabosti z bodalom, da jo je komaj rešil lepi kralj Radoš! No, pa saj je bila dovolj kaznovana s tem, da se je spremenila v rujavo sovo. In palčka! In vile, ki so plavale in pevale okrog Rožice! — Zares, lepo je bilo, in žal je lahko vsem, ki vsega tega niso videli!

Črešnjevci pri Slov. Bistrici. Tukajšnje prosvetno društvo ponovi na binkoštno nedeljo, dne 15. maja, po večernicah igro »Lovski tate«, katero so naši igralci s krasnim uspehom igrali že 1. maja. Ker se ponovitev vrši na željo občinstva ter bo tudi vstopnina primerno nizka, vabimo vse od blizu in daleč, da se te prireditve udeležijo. Odbor.

Vojnik. Ali veste, kje je Turkov mlin na Teharjih? Tam je bil doma Mlinarjev Janez, ki pride na binkoštni ponedeljek, dne 16. maja že drugič na naš oder. Za igro vlada izredno veliko zanimanje. Celó iz Braslovca in St. Jurja se nam obeta obisk. Je pa tudi vredno iti pogledat. Kdor hoče videti turškega sultana Mohameda II., celjskega grofa Ulrika, grofice Katarino itd., ki so same zgodovinske osebe, igre ne bo zamudil. Najlepši so tle prizori: Izvolitev Mlinarjevega Janeza za teharskega načelnika, fantje odhajajo na križarsko vojsko, boj pri Beleni gradu in drugi. Predprodaja vstopnic je v trafiki ga. Galun.

*

pohodu. Ko so pocepali med njimi s konj prvi okuženci, se je oprijel ostalih tolik strah pred groznim obolenjem, da so drveli le naprej proti severu, da bi ušli smrti. Pribežali so preko Sotle do Razdrtega, kjer so našli vas prazno. Enostavno so se naselili v zapuščenem selu, se s časom pokristjanili in začeli izvrševati sedlarsko obrt. Po obrti je bilo prekrščeno Razdrto v Sedlarjevo. Še danes so v tej vasi hiše, kjer pravijo pri: Baših (paša), Turku in Hasanu. Cerkevna kronika župnije Sv. Miklavža na Polju, kamor spada Sedlarjevo trdi, da so zaostali v tej vasi Turki (poturčeni Bosanci), kar se da sklepati iz omenjenih hišnih imen, iz visoke rasti današnjih Sedlarcev in iz njihovih bolj izrednih navad.

Močno je trpela nadalje od kuge vas Dekmanca, Kunšperg, Gregovce in Stara vas na Bizeljskem ter Jureslavci ob Sotli v župniji Kapele. Danes Šadlerjev mlin na Bistrici malo pred Št. Petrom je bil ob času naše povesti grajska last in večja naselbina. Tukaj je vse pomrlo in odbežalo radi kuge. Ko je bolezen čisto ponehala, se je preselil tje kaj iz lesičkih kovačnic eden od treh nem-

ških bratov Stadler. Oženil se je pozneje z domačinko. Poleg mlina je bila še tudi kovačnica. Še danes stojita na istem mestu Stadlerjev mlin in istoimenska kovačnica.

Lakoča in kuga ste nekako čisto zabrisali spomin na ponesrečeni kmečki punt l. 1573. Usmiljeni nastop grada do tlačanov v letu kuge je prepodil puntarskega duha iz spodnjih krajev. Kmet se ni več tolikanj pehal za staro pravdo, bil je zadovoljen, če je le imel vsakdanjega kruha in zdravje. Spomin na strašno lakoto in kugo se je pa ohranil prav živo po ustnem izročilu ter v številnih kužnih znamenjih.

Omenili smo že, da so bili okuženci večkrat izgnani kakor gobavci iz srede človeške družbe. Umirali so tolikokrat čisto zapuščeni ter osameli na poljih in po gozdovih. Tudi po vaseh umrlih niso pokopavali na pokopališča krog cerkev, odnesli so jih tja, kjer je bila najbolj rahla zemlja in so jih tamkaj površno zagrebli.

Živali pred človekom.

Medtem ko se neprestano posvetuje Društvo narodov v Ženevi, kako in katero moderno morilno orožje bi naj prepovedalo, je moderno orožje dnevno v rabi, ne da bi kdo opazil, in sicer v — živalstvu!

Tudi živali se poslužujejo tako moderne vojne tehnike, da jo je začel uvažati človek šele v 20. stoletju, a živalstvo se je poslužuje bogznanj koliko tisočletij.

Nočemo govoriti tokrat o primeroma priprostem živalskem napadalnem in obrambnem orožju, kakor o: zobeh, krempljih, tipalkah ter rogovi. Omenjeno orožje je le prva stopnja vojne tehnike in je določeno za neposreden boj z nasprotnikom. Živali pa poznajo tudi orožje, ki učinkuje na daljše razdalje.

Majhna avstralska ribica, ki se imenuje »strelec«, strelja vodne kapljice. Meče vodne izstrelke na žuželke, ki sedijo na listju vodnih rastlin. Učinek takega izstrelka, ki se vsikdar posreči, je uničujoč. Žuželko vrže strel z lista v vodo in ribji strelec jo takoj požre.

Posebna vrsta vodnih črvov zna delati s tipalkami vrtince in naganja na ta način najmanjše, s prostim očesom nevidne žuželke, v svoje žrelo. Brez teh tehničnih spretnosti bi se vodni črvi sploh ne mogli preživljati, ker so prenerodni.

Afriškega orjaškega ježa bi svobodno prištevali izumiteljem minometalca. Trup te živali je obdan od oklepa, ki je posejan s trdimi bodicami. Jež lahko požene s stiskanjem in popuščanjem mišic bodice iz svojega telesa v nasprotnika, ga tudi zadene ter težko rani.

Kušcar, ki živi v Mehiki, se poslužuje pri obrambi izmečka krvi iz lastnega telesa.

Zelo nevarna je v Mehiki živeča kača, ki bruha iz sebe pri napadu strupeno tekočino in skuša zadeti nasprotni-

trudijo tisoči kanadskih brezposelnih po zlatih poljih, da se vsaj preživijo!

Preveč zaupal svojim čebelam.

Umrli je v Middletownu v Zedinjenih državah 78 letni navdušeni čebelar John Reamer, in sicer kot žrtve lastne neprevidnosti. Okrog svojih čebel je vedno delal nezavaran, češ, da ga njegove čebele poznajo in mu ne store nič zalega. Pred nekaj letom dni pa so ga nevarno opikale in strup se mu je razlezel po celem telesu. Paraliziral mu je jezik, da ni mogel govoriti, in zdaj mu je vzel tudi življenje.

(Dalje prihodnjič.)